

**Результати розрахунків ефективності функціонування
інформаційно-аналітичного центру, грн.**

№	K	L	z_1	z_2	z_3	z_4	$Q_1(Z_1)$	$Q_2(Z_2)$	$Q_3(z_3)$	$Q_4(Z_4)$
1	10000	2000	1	2	3	4	133,6	363,2	987,2	2683,5
2	20000	2000	1	2	3	4	262,6	713,8	1940,3	5274,4
3	30000	2000	1	2	3	4	389,9	1059,9	2881,0	7831,4
4	100000	2000	1	2	3	4	1261,0	3427,7	9317,5	25327,7
5	500000	2000	1	2	3	4	6055,3	16460,1	44743,1	121624,4
6	1000000	2000	1	2	3	4	11901,8	32352,4	87942,9	239053,5
7	2000000	2000	1	2	3	4	23393,0	63588,7	172852,1	469860,7
8	3500000	2000	1	2	3	4	40366,7	109728,1	298272,0	810787,3
9	4000000	2000	1	2	J	4	45979,0	124984,0	339741,7	923513,6
10	5000000	2000	1	2	3	4	57152,8	155357,4	422305,2	1147944,5
СУМА							186895,7	508035,3	1380983,0	3753901,0

борі найбільш передових, запитаних проєктів з високим значенням інвестиційної складової.

IV. Висновки. Запропонована модель розрахунку економічної ефективності функціонування ІАЦ дозволила з певним ступенем об'єктивності розрахувати ефективність роботи центру і підтвердила раціональність функціонування цього елемента в організаційно-економічному механізмі управління інноваційним розвитком господарюючих суб'єктів.

Отримані суми передбачуваного економічного ефекту свідчать про існування реальної можливості функціонування ІАЦ на госпрозрахунковому принципі і принципі незалежності його від бюджетного фінансування.

1. *Логутова Т.Г.* Организационно-экономический механизм государственного управления иннова-

ционным развитием региона. Монография. – Мариуполь: ПДТУ, 2006. – 351 с.

2. *Косік А.Ф., Гронтковська Г.Е.* Мікро-економіка. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 416 с.

3. *Селищев А.С.* Микроэкономика. – СПб.: Питер, 2003 – 448 с.

4. *Симкина Л.Г., Корнейчук Б. В.* Микроэкономика. – СПб.: Питер, 2003. – 432 с.

5. *Замков О.О., Толстопятенко А.В., Черемных Ю.Н.* Математические методы в экономике. – М.: МГУ им. Ломоносова, 1999. – 368 с.

6. Инструкция по определению размера вознаграждения за изобретения и рационализаторские предложения, не создающие экономии. – М.: ВНИИПИ, 1983 – 20 с.

In the article is offered a developed method of exposing the functioning efficiency of the information – analytical center in organizational-economic mechanism of the state administration of innovative development of the ruling subject.

Дмитрієва О.А.

КОШТИ НАСЕЛЕННЯ ЯК ОДИН З ОСНОВНИХ СКЛАДОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ ЗАЛУЧЕНИХ КОШТІВ

У статті висвітлено теоретичні і практичні питання депозитної політики комерційних банків України за умов трансформації ринку і формування національної монетарної системи. Визначено роль і значення залучених коштів населення для ефективного фун-

кціонування банківських установ. Показано цю взаємозалежність від стабільності монетарного ринку в Україні.

Ключові слова: комерційні банки, депозитна політика, ринок, депозитна структура, обов'язкові вклади.

I. Вступ. Специфіка діяльності банківської системи полягає в тому, що умовою ефективної її роботи як особливого суб'єкта господарювання є створення відповідної ресурсної бази. Найбільшу питому вагу в ресурсній базі мають залучені кошти, тобто сукупність грошових коштів, які надходять в розпорядження банку з різних джерел і використовуються для здійснення активних операцій.

Залучені кошти можна підрозділити на три групи:

1. Поточні зобов'язання («гарячі гроші») – це кошти на вимогу, які можуть бути зняті з рахунків без попередження. До них відносяться також міжбанківські кредити та кредити «овернайт».

2. Мінливі зобов'язання – це кошти, значна частина яких може бути отримана в банку у будь-який час, або їх повна сума залишається на рахунках. Враховуються як кошти до 7 днів.

3. Стабільні зобов'язання – це строкові вклади та депозити.

У структурі залучених коштів значне місце займають депозити фізичних осіб.

II. Постановка завдання. Мета дослідження депозитів фізичних осіб як основного елементу ресурсної бази комерційного банку – показати залежність зростання обсягів заощаджень від макроекономічних показників.

III. Результати. У науковій літературі поняття «депозитних коштів» використовується досить часто. Значну увагу питанням депозитів, депозитній політиці банків уділяли такі відомі зарубіжні та вітчизняні вчені як А. Маршал, Г. Айленбергер, А. Сміт, І. Лютий, О. Васюренко, М. Савлук, О. Заруба, Р. Коцовська.

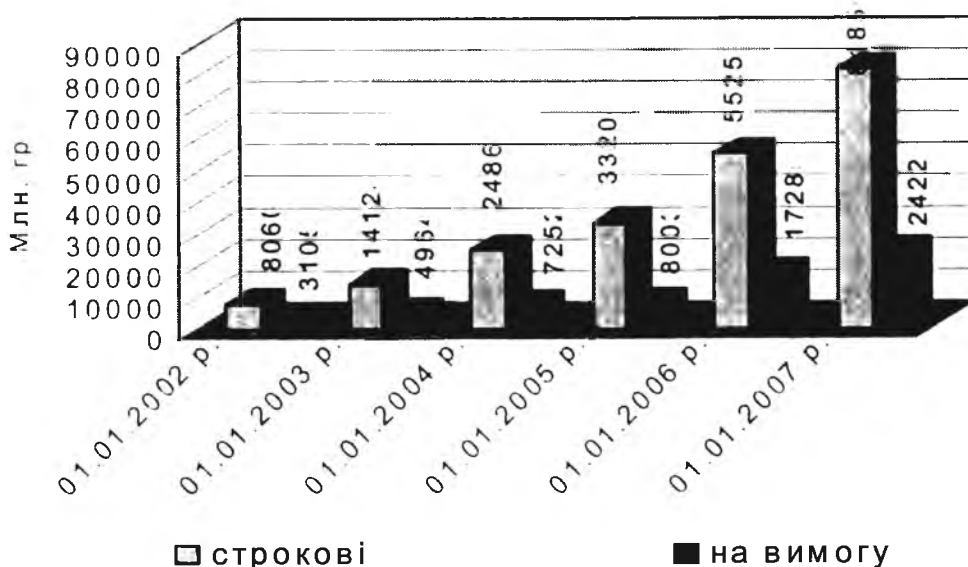
Однак питанням вивчення окремих аспектів депозитної політики комерційних банків з урахуванням макроекономічних показників в літературі приділяється недостатньо уваги.

Депозити фізичних осіб є найбільш надійним ресурсом як джерело фінансування довгострокових потреб економіки та найбільш значущим регульованим джерелом ресурсів банку.

Важливість даного джерела для ресурсної бази банківської системи підтверджується динамікою депозитів.

Нижче оцінюється зростання депозитів фізичних осіб порівняно із зростанням вкладів юридичних осіб у банківській системі в цілому за станом на 01.01.2007 р. Використовується структура вкладів фізичних і юридичних осіб в Україні в динаміці, показана на *рис. 1* і *рис. 2*.

На 01.01.2007 р. строкові депозити складають 77% вкладів фізичних осіб або 81850 млн.

Рис. 1. Динаміка вкладів фізичних осіб

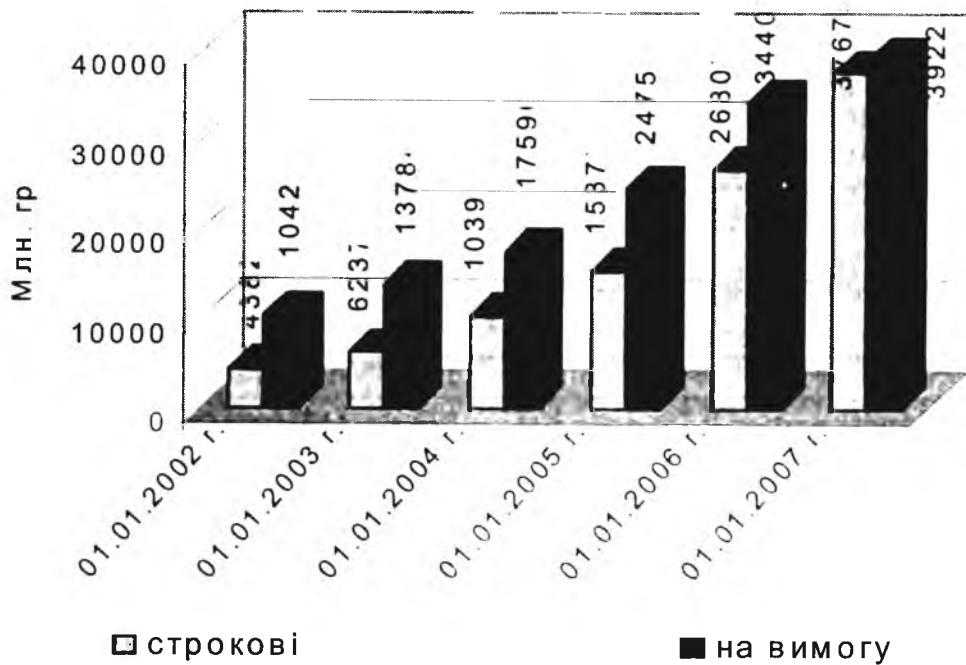

Рис. 2. Динаміки вкладів юридичних осіб

грн., збільшившись за останні п'ять років на 5%. Це зростання стало можливим у зв'язку з підйомом економіки України, і, як наслідок, стабілізацією банківської системи в цілому, зокрема, за рахунок збільшення власного капіталу.

Вклади юридичних осіб теж збільшуються в динаміці. Але впродовж п'яти років значно міняється структура цих вкладів. Якщо в 2002 році кошти на вимогу більш ніж в два рази переважали строкові депозити, то на даний момент їх співвідношення практично зрівнялося. Таким чином, частка коштів на поточних рахунках юридичних осіб скоротилася з 70% до 51% і на 01.01.2007 роки їх величина склала 39223 млн. грн.

Таким чином, депозити фізичних осіб в 1,4 рази перевищують депозити суб'єктів господарювання, зокрема строкові – в 2 рази.

На розмір депозитів населення, тобто намір розмістити кошти в банку без ризику їх втрати, впливає стабілізація економічних процесів в Україні, яка, зокрема, характеризується стабільною динамікою зростання ВВП.

Розглянемо динаміку зростання валового внутрішнього продукту за період з 2001 по 2007 рік, пов'язавши її з темпами зростання середньомісячної заробітної плати (табл. 3).

Заробітна плата в умовах ринкової економіки є макроекономічною категорією, яка формує платоспроможний попит населення, виз-

начає структуру та динаміку виробництва, регулює зайнятість населення.

У структурі грошових доходів населення основну роль відіграє оплата праці, яка складає 45,8 % загальних доходів. Для порівняння, оплата праці в 2001 році складала 42,5 %. Дані свідчать про стабільне зростання реальної заробітної плати (табл. 4).

Як видно з аналізу, темпи зростання середньомісячної номінальної заробітної плати не відстають від темпів зростання валового внутрішнього продукту. Але рівень середньої номінальної заробітної плати в цілому по Україні достатньо низький, що характеризується таким показником як частка заробітної плати у валовому внутрішньому продукті. Так, в країнах Європейського Співтовариства частка заробітної плати у ВВП складає в середньому 65%, тоді як на Україні – 9,3%. (табл. 4).

На наш погляд, існуючий розрив, який відрізняє Україну від розвинених країн за таким важливим макроекономічним показником як частка заробітної плати у валовому внутрішньому продукті, не додає великого оптимізму банкірам і тому вони шукають інші джерела ресурсів, зокрема зовнішні, які мають вартісні переваги перед внутрішніми, що за відсутності обмежень зовнішніх запозичень з боку Національного банку України може привести до втрати внутрішнього інвестора.

Динаміка валового внутрішнього продукту

Показники	2001	2002	2003	2004	2005	2006	На 01.04.07
ВВП, млн. грн.	204190	225810	267344	345113	441452	537667	580680
Темпи зростання до відповідного періоду попереднього року, %							
у порівнянних цінах	109.2	105.2	109.6	112.1	102.7	107.1	108,0
Середньомісячна номінальна заробітна плата працівників, грн.	311.08	376.38	462.27	589.62	806.19	1041.44	1161
Темпи зростання до попереднього періоду, %							
до середньомісячної зарплати за попередній рік	135.2	121.0	122.8	127.5	136.7	129.2	111,5

Таблиця 4

Доходи і витрати населення

Доходи і витрати населення	Січень - березень 2007 р., млн. грн.	темп росту
Доходи населення		
Заробітна плата	53821	108,4
Прибуток і змішаний дохід	10787	103,7
Доходи, отримані від власності	3328	116,4
Соціальна допомога й інші отримані поточні трансферти	49686	107,7
Всього доходів	117622	107,9
Витрати населення		
Придбання товарів і послуг	99826	111,5
Доходи від власності, сплачені	3138	113,9
Поточні податки на доходи, майно й інші сплачені поточні трансферти	9483	119,2
Накопичення нефінансових активів	614	x
Приріст фінансових активів, в т.ч.	4561	49,9
- приріст грошових вкладів і заощаджень в цінних паперах	10123	108,7
- заощадження в іноземній валюті	1859	41,6
- позики отримані, за винятком погашених	-10994	x
Всього витрат	117622	107,9
Наявний дохід	87400	105,2
Заощадження	5175	45,8

Середній відсоток зростання заощаджень в різній формі складає з початку року 45,8%, тоді як зростання депозитів населення – 9,6% (таблиця 5)

IV. Висновки. Вирішальне значення на перспективу для розвитку депозитів фізичних осіб як основного елементу ресурсної бази банків має показник зростання реальних доходів на-

Динаміка зростання депозитів за березень 2007 року

	% зростання з початку року	Сума млрд.грн.
Депозити юридичних осіб	0,8	77526
Депозити фізичних осіб	9,6	116276
Всього депозитів	5,9	193802

селення. Як показує аналіз з квітня 2006 року зберігається стійка тенденція до зменшення реальних доходів населення. Отже, нині гостро стоїть проблема збільшення реальних доходів населення, вирішення якої дозволить залучити додаткові ресурси в банківську систему України.

In article sow theoretical and practical questions of the deposit policy of commercial banks of Ukraine in conditions of market transformation and forming of national monetary system are explored. Part and place means of population in providing of effective functioning of bank institution. This interdependence with stability of monetary market in Ukraine are shown.